

CEPOS ARBEJDSPAPIR 50: SKATTER OG ØKONOMISK VÆKST – HVAD VISER LITTERATUREN?

10-05-2017

AF OTTO BRØNS-PETERSEN +45 20 92 84 40

RESUMÉ

Skatter påvirker økonomisk vækst. Der eksisterer en omfattende både teoretisk og empirisk litteratur om sammenhængen. De produktionsfaktorer og institutioner, som er centrale for væksten i neoklassisk vækstteori, endogen vækstteori samt institutionel og konstitutionel økonomisk teori, påvirkes af skatternes højde og indretning. I den empiriske litteratur er der to hovedtilgange, som begge peger på, at høje og forvriddende skatter kan hæmme væksten.

Den offentlige udgiftsside kan også påvirke den økonomiske vækst – både negativt og positivt, afhængigt af udgiftstype og -omfang. En række studier har forsøgt at estimere "optimale" vækstmaksimerende offentlige udgiftsniveauer og skattetryk. De finder gennemgående et vækstmaksimerende niveau markant under niveauet i højskattelands som Danmark.

Dette arbejdspapir¹ gennemgår den vigtigste teoretiske og empiriske litteratur.

ISBN: 978-87-92581-70-9

¹ Arbejdspapiret er et dansk uddrag af Brøns-Petersen (2017).

DEN TEORETISKE LITTERATUR

Det er velkendt i litteraturen, at beskatningen kan påvirke økonomisk vækst. Principper for beskatning har været et centralt tema i økonomisk teori siden klassikerne, f.eks. Smith (1776) og Ricardo (1817).

NEOKLASSISK VÆKSTTEORI

I neoklassisk vækstteori (baseret på Solow 1956) er fokus primært på udbuddet af produktionsfaktorer, dvs. arbejdskraft og kapital. I en standard neoklassisk produktionsfunktion vokser produktion i både arbejde og kapital. Arbejdsudbuddet er bestemt af efter-skatindkomsten og of-feromkostningen i form af tabt fritid og eventuel overførselsindkomst. Marginalskatterne reducerer arbejdsudbuddet gennem substitutionseffekten, mens gennemsnitsskatten forøger arbejdsudbuddet, og overførselsindkomster reducerer det, begge via indkomsteffekten. Skatter påvirker både den intensive og ekstensive margin. Den første drejer sig om, hvor meget arbejdskraft, man vil udbyde, mens den anden drejer sig om valget mellem at være i arbejde i det hele taget. Hvis der antages at være en fast omkostning ved at være i arbejde (f.eks. at miste adgangen til overførselsindkomst), kan det optimale arbejdsudbud være nul for nogle personer. Udbuddet af kapital er i princippet påvirket af beskatningen af både opsparing og investering, fordi opsparing og investeringer må være ens i en lukket økonomi (som f.eks. den globale økonomi samlet). Rent faktisk er det opsparingskvoten, der bestemmer væksten i den oprindelige Solow-model. I en mindre, åben økonomi er den indenlandske opsparing af begrænset betydning for væksten, fordi der er ubegrænset adgang til kapital på det internationale kapitalmarked til den internationale rente. Derfor har beskatningen af opsparing ikke så stor betydning for væksten i en åben økonomi, selv om den indebærer et samfundsøkonomisk tab for sparerne. For små og risikofyldte virksomheder kan finansieringen dog afhænge af lokal finansiering (ultimativt fra iværksætteren selv), og i det tilfælde har beskatning af opsparing også en væksthæm-mende effekt.

I Solow-modellen påvirker beskatningen niveauet for produktionsfaktorerne og derfor også niveauet for BNP snarere end BNP's vækstrate².

Hvor arbejdskraften i Solow-modellen er en homogen produktionsfaktor, som i sidste ende er givet ved størrelsen af befolkningen i den arbejdsduelige alder, bliver der i human kapital-teori (baseret på Becker 1964) tilføjet en kvalitativ dimension. Investeringer i formel uddannelse kan således øge mængden af humankapital, ligesom on-the-job training, mobilitet, karrierevalg og lignende kan. Beskatningen kan påvirke arbejdskraftsudbuddet også i den kvalitative dimension. Der kan samtidig gives en second best-begrundelse for at subsidiere uddannelse, når uddannelsesafkastet beskattes. Et system med subsidier til uddannelse vil dog fortsat forvride bl.a. valget

² I Solow-modellen vil vækstraten ultimativt falde til nul, når befolkningsvæksten gør det, og opsparingen netop kan dække investeringer til at kompensere for afskrivninger på det eksisterende kapitalapparat.

af uddannelsestype og dermed efterlade et forvriddningstab sammenlignet med en first-best skattenedsættelse³.

ENDOGEN VÆKSTTEORI

Endogen vækstteori (baseret på bl.a. Romer (1986, 1990), Lucas (1988, 1990), Mankiw et al (1992)) indførte humankapital i vækstteori og fokuserer på at gøre produktionsfaktorerne mere produktive, både individuelt og i form af højere totalfaktorproduktiviteten. Innovationer kan øge totalfaktorproduktiviteten på flere måder: Mere produktive produktionsmetoder og mere værdifulde produkter. Desuden er større variation i udbuddet af varer og tjenester af værdi i sig selv (selv om det kan være vanskeligt at fange statistisk). Det indebærer, at skatter, som hæmmer formationen af humankapital og innovation, vil hæmme væksten på samme måde, som de hæmmer mængden af produktionsfaktorer i den oprindelige Solow-model⁴.

AFGIFTER OG EKSTERNALITETER

I traditionelt velfærdsøkonomi (baseret primært på Pigou 1920) kan skatter spille en vigtig rolle som korrektiv til markedspriser, når eksternaliteter skaber divergens mellem private og sociale omkostninger. Således bør afgifterne svare til de eksterne omkostninger. Ved positive eksternaliteter skal afgiften i stedet være et subsidium (et tema, som også endogen vækstteori har dyrket i navnlig det tilfælde, hvor der er positive spill over-effekter af forskning og udvikling). Atkinson og Stiglitz (1976) påviste⁵, at Pigous resultat også gælder i generel ligevægt, og selv om skattepolitikken er styret af en fordelingspolitisk målsætning. En implikation af resultatet er, at kapitalafkast⁶ ikke bør beskattes, hvilket også følger af Mirless (1971), Judd (1985), Chamley (1986) og Lucas (1990).

BETYDNINGEN AF ANVENDELSEN AF SKATTEPROVENUET

Et vigtigt spørgsmål i relation til beskatning er selvsagt, hvordan provenuet anvendes. Offentlige udgifter kan i teorien både være produktive og hæmmende for væksten. Se f.eks. Niskanen (2008,13) for en simpel political economy-model, hvor skatter hæmmer væksten, mens udbuddet af kollektive goder øger væksten (og lumpsum-overførsler en neutralt). I det mere realistiske tilfælde er overførslerne også væksthæmmende, fordi de reducerer arbejdsudbuddet. Desuden kan offentligt forbrug bestå af private goder i stedet for af kollektive goder, og i så fald er der en yderligere velfærdsøkonomisk omkostning sammenholdt med lumpsum-overførsler, hvis forbrugsgoderne er ikke-priserationeret (enten gennem mængdebegrænsninger eller via mæt-

³ En uddannelse kan indeholde både et element af investering i fremtidig indkomst og af privatforbrug, fordi uddannelsen har værdi i sig selv. Beskatning og tilskud forvrider mixet mellem investering og forbrug og tilskynder til at vælge en uddannelse efter forbrugs- snarere end investeringsmotiv.

⁴ Endogen vækstteori udelukker dog ikke en påvirkning af vækstraten såvel som på niveauet for BNP.

⁵ Forudsat blot at arbejds- og forbrugsargumenterne i nyttefunktionen er svagt separable.

⁶ Beskatning af kapitalafkast kan ses som en specifik vareskat på fremtidigt forbrug.

ning). Ikke-prisrationering vil ikke alene medføre en velfærdsøkonomisk omkostning; den statistiske opgørelse af BNP vil overdrive det faktiske niveau, fordi hverken input- eller outputbase-rede statistiske metoder tager hensyn til denne problemstilling.

I Niskanen-modellen spiller institutioner en vigtig rolle for, hvordan politikken fastlægges relativt til det optimale niveau (hvilket i den simple model er, når de marginale forvriddningsomkostninger svarer til den marginale gevinst ved det kollektive gode). I et demokrati med en bestemmende medianvælger vil skatterne og udbuddet af det kollektive gode være højere end optimalt (mens det i et autoritært regime vil gælde, at skatterne er væsentligt højere, hvorimod kollektivt gode-udbuddet er inoptimalt lavt). Institutioner kan spille mange vigtige roller for væksten i økonomisk teori. North (1990) understreger eksempelvis betydningen af ejendomsret, Acemoglu og Robinson (2010) af politisk konkurrence og Hayek (1945) af fri prisdannelse. Valget af skattepolitik bør ikke alene afhænge af, hvor godt det understøtter sådanne institutioner – institutionerne kan også have betydning for indretningen af skattepolitik. Brennan og Buchanan (1980) anfører således, at ud fra et konstitutionelt økonomisk perspektiv kan forvridende skatter være at foretrække, hvis det dæmper magthavernes evne til at overbeskatte borgerne. F.eks. kan et progressivt skattesystem være efficient under et autoritært regime, mens en generel flad skat kan være det i et demokrati.

En anden implikation af Niskanen-modellen er forekomsten af et optimalt udbud af kollektive goder og dertil knyttet niveau af beskatning til at finansiere det. Et relateret begreb er det vækstoptimerende mix af kollektive goder og beskatning (hvilket ikke nødvendigvis er det samme som det optimale). Efter et vist niveau vil yderligere beskatning hæmme vækst eller velfærd, mere end det vil stimulere væksten gennem yderligere kollektiv godeudbud.

HVAD SIGER DEN EMPIRISKE LITTERATUR?

TO TILGANGE

Der er opstået en stor empirisk litteratur om sammenhængen mellem skatter og vækst de seneste årtier. Der er grundlæggende to tilgange.

1. ESTIMATION AF ENKELTMEKANISMER - PRODUKTIONSFUNKTIONER

Den ene er fokuseret på at prøve at måle størrelsen af de forskellige enkeltmekanismer, som er i spil i transmissionen fra skatter til vækst. F.eks. er en produktionsfunktion standardudstyr i næsten enhver makroøkonomisk model. Den estimerede effekt af usercost for kapital kan dermed anvendes til at modellere effekten af beskatning på efterspørgslen efter kapitaludrustning og via produktionsfunktionen på vækst. Ved at tilvejebringe lignende estimater for andre relevante mekanismer er det muligt at modellere interaktionen mellem dem alle sammen.

2. SAMLET ESTIMATION UDEN IDENTIFIKATION AF MEKANISMER - REGRESSIONSANALYSER

Den anden type empirisk analyse forsøger derimod at estimere væksteffekten direkte uden at identificere mellemliggende mekanismer, typisk gennem regressionsanalyser af væksten forklaret med skatterelaterede variable og diverse kontroller.

FORDELE OG ULEMPER VED BEGGE TILGANGE

Der er fordele og ulemper ved begge tilgange, og de udelukker ikke gensidigt hinanden. Ved at regressere væksten direkte på skattevariable fanger man i princippet alle de kanaler, hvorigennem de påvirker væksten. Det er imidlertid vanskeligt at udskille dem fra hinanden og afgøre, hvilke der er vigtigst. Desuden er det ofte kun muligt at anvende meget grove mål for beskatningen. Ved at modellere hver enkelt mekanisme kan man i princippet få indblik i, hvilke der er vigtigst, men naturligvis kun hvis de er inkluderet. Og dette er kun tilfældet, hvor modelresultaterne er "tractable" (medgørlige). I mere komplekse modeller kan mere komplekse interaktioner være svære at udrede.

RESULTATER

Den anden af tilgangene udspringer af Barro (1990) og kaldes ofte simpelthen Barro-regressioner. I den oprindelige analyse og i mange efterfølgende blev vækst (målt ved BNP per capita) forklaret ved offentligt forbrug i procent af BNP (og andre variable samt kontroller). Dette er naturligvis et meget groft mål, som ikke alene fanger det mulige forvriddningstab ved skatterne opkrævet til at finansiere det offentlige forbrug, men desuden eventuelle væksteffekter af selve forbruget. Desuden tager det ikke hensyn til forvriddningstab ved beskatningen til at finansiere de øvrige offentlige udgifter eller skattesystemets nærmere indretning (se f.eks. Li og Sarte (2004) om konsekvenserne af at negligere skattesystemets progression). Den samlede estimerede effekt af offentligt forbrug på væksten er typisk negativ, men i nyere studier (inklusive Barro 2015) er den ikke signifikant.

Bergh og Henrekson (2011) finder i et survey af nyere af væksteffekter af offentligt forbrug i rige lande, at der er en signifikant negativ korrelation mellem den offentlige sektors størrelse og økonomisk vækst (i gennemsnit er en forøgelse af den offentlige sektor med 10 procent forbundet med ½-1 procentpoint lavere økonomisk vækst).

En række vækstregressionsstudier har tilføjet skattevariable til variablene for offentlige udgifter og fundet negativ korrelation mellem beskatning og vækst. Bassini og Scarpetta (2001) finder en negativ væksteffekt af at inkludere skattetrykket (og i nogle af regressionerne af at inkludere den direkte i forhold til den indirekte skatteandel), mens offentligt forbrug får en positiv koefficient, hvilket dog ikke er robust over for alternative specificationer. Den negative effekt af beskatning dominerer generelt den positive effekt af offentligt forbrug, hvilket kan forklare den negative effekt i studier, hvor alene offentligt forbrug indgår. Der er dog alvorlige problemer med kausalitetsretning og endogenitet, når både udgifts- og skattevariable er inkluderet på samme tid.

En række studier har set på sammenhængen mellem økonomisk vækst og faktiske skattesatser snarere end makroskattesatser (provenu i forhold til BNP). Gemmel et al (2013) finder, at marginalsattesatser for både personindkomst og selskaber har robuste og signifikant negative effekter på væksten i OECD-lande, mens makroskattesatser er dårligere til at forklare vækst. Interessant nok finder de også, at effekten via faktorproduktivitet er en vigtigere kanal end via faktorakkumulation. Dackehag og Hansson (2012) finder en negativ sammenhæng mellem initiale formelle skattesatser og efterfølgende fire års-vækstrater i et panel med 25 rige OECD-

lande fra 1975-2010. Resultaterne er signifikante, og (som ofte tilfældet) resultaterne for selskabsskatter er mest robuste.

Den første tilgang – estimation af enkeltmekanismer – er repræsenteret ved talrige studier i litteraturen. Som nævnt er makroproduktionsfunktioner, der forbinder kapitalomkostninger til kapitaludrustning, standard i makroøkonomiske modeller⁷. Det samme er arbejdsudbudsfunktioner i nyere generel ligevægtsmodeller. Indtil fornylig har studier af arbejdsudbudselasticiteten dog udvist noget varierende estimater. I en surveyartikel om litteraturen fandt Keane (2010) en stor gruppe studier med relativt små kvantitative elasticiteter for mænd (omkring 0,1), men også en "betydelig minoritet" med stor værdier. Den gennemsnitlige arbejdsudbudselasticitet var 0,3. I de fleste OECD-lande vil en elasticitet i denne størrelsesorden indebære et betydeligt velfærdstab ved beskatning (f.eks. vil der selv ved en helt flad skat på 50 pct. være et margintalt forvriddningstab svarende til en tredjedel af provenuet).

I et par vigtige bidrag har Chetty (2011, 2012) vist, at variationen i de estimerede elasticiteter for arbejdsudbud kan henføres trægheder i arbejdskraftens tilpasning til ændringer i efter-skat-lønnen. Rent faktisk kan det ikke afvises statistisk, at alle estimater fra et survey af internationale studier (herunder danske) var trukket fra identiske stikprøver, når der tages hensyn til tilpasningstrægheder. Således anbefaler han at anvende et konservativt estimat på 0,3 for skattepligtig arbejdsindkomst i makroøkonomiske modeller. En række nyere danske studier finder elasticiteter på linje med Chettys anbefaling (Brøns-Petersen, 2016b)⁸.

For så vidt angår selskabsskatter, er der et stort antal studier af realkapitalformation. Selskabsbeskatningen kan også påvirke væksten ad andre kanaler, hvilket der er en voksende litteratur om. Mooij og Ederveen (2008) har foretaget et survey af litteraturen om fem sådanne kanaler: Organisatorisk form, gæld versus egenkapitalfinansiering, investeringsforvriddinger på den intensive og ekstensive margin samt international indkomsttransformation. Semi-elasticiteter i forhold til den formelle selskabsskat varierer fra -1,2 til -0,15 med international indkomsttransformation⁹ som den mest sensitive.

⁷ Skattereglerne er dog til tider modelleret meget rudimentært i makromodeller. Danmarks Statistiks ADAM har hidtil bygget på antagelser om marginal fuld fremmedkapitalfinansiering af erhvervsinvesteringer og hastigere skattemæssig end økonomisk afskrivningsrate, hvilket leder til, at skattesystemet subsidierer marginale investeringer og dermed det såkaldte skatteparadoks: at højere selskabsskattesats reducerer kapitalomkostningerne. Både Finansministeriet og Danmarks Statistik har remodelleret kapitalomkostningerne under mere realistiske forudsætninger, hvor selskabsbeskatningen også marginalt reducerer realinvesteringerne (se Gustafsson og Knudsen 2014).

⁸ De estimerede elasticiteter vedrører skattepligtig (arbejds)indkomst. Som påpeget af Feldstein (1995), bør alle marginer inkluderes ved opgørelsen af den velfærdsøkonomiske omkostning ved beskatning, hvilket indebærer, at skattepligtig indkomst snarere end blot kvantitativt arbejdsudbud er det relevante mål.

⁹ Formelt set påvirker hele indkomsttransformationen BNP, som det opgøres statistisk. I realiteten er det dog kun omkostningen ved indkomsttransformation, som påvirker væksten, idet selve transformationen hovedsageligt blot består af overførsel af overskud.

Skattekonkurrence om formelle selskabsskattesatser bliver til tider betragtet som et skadeligt "kapløb mod bunden", drevet af utilstrækkelig myndighedskontrol med indkomsttransformation. De øvrige kanaler er imidlertid store nok til at berettige selskabsskattekonkurrence hele vejen til "bunden". Som Fehr et al (2013) har beregnet i en simulation, vil en global afskaffelse af selskabsskatten være fordelagtig for alle landegrupper¹⁰, selv om provenuet i stedet finansieres ved indkomstskatter og forbrugsskat.

OPTIMALT NIVEAU FOR OFFENTLIGE UDGIFTER?

Endelig har en række studier forsøgt at estimere det "optimale" niveau for offentlige udgifter. De velfærds- eller vækstmaksimerende niveauer er generelt væsentligt lavere end de faktiske, ikke mindst det exceptionelt høje danske udgiftsniveau på over 50 pct. af BNP. Vedder og Galaway (1998) estimerede et optimalt føderalt udgiftsniveau på 17 pct. af BNP i USA, mens Niskanen (2008) fandt et optimum på 18 pct. af BNP. Chobanova og Mladenova (2009) estimerede et optimalt udgiftsniveau på 25 pct. af BNP i OECD-landene. Pevcin (2004) fandt, at det faktiske udgiftsniveau i otte EU-lande er 19 procentpoint over det optimale (med kun ét land, Irland, hvor det faktiske udgiftsniveau var lavere end det optimale, mens de to inkluderede skandinaviske lande, Finland og Sverige, lå henholdsvis 34 og 29 point højere¹¹).

Det bør dog bemærkes, at disse estimater refererer til optimale niveauer, givet de faktiske anvendte skatteinstrumenter¹² og udgifter snarere end de efficiente. Hvis de optimale niveauer i stedet blev beregnet i forhold til optimalt instrumentvalg (dvs. eksklusive stærkt forvridende skatter, væksthæmmende overførselsudgifter og offentligt udbud af private goder), ville de formentlig være anderledes, om end retningen principielt er usikker. Det ville reducere det optimale niveau at fjerne væksthæmmende udgifter, mens mindre forvridende skatter kan trække i modsat retning.

Der er således næppe tvivl om, at aktuelle udgiftsniveauer og -sammensætninger i højsskatte-lande som Danmark er langt fra optimale. Visse negative væksteffekter kan dog blive modvirket af en i øvrigt relativ liberal markedsøkonomi (Bergh og Henrekson 2011) og et lavt niveau af korruption mv. (Fournier og Johansson 2016).

¹⁰ Dog undtagen Kina, som på grund af en lav selskabsskat vinder på at lede dagens selskabsskattekonkurrence.

¹¹ Estimatet for Danmark er ikke signifikant

¹² Niskanen (2008) er dog en undtagelse mht. skatteinstrument, som er variabelt.

LITTERATURHENVISNINGER

- Acemoglu, D., J. Robinson (2010): "The Role of Institutions in Growth and Development". *Review of Economics and Institutions*
- Atkinson, A., J. Stiglitz (1976): "The Design of Tax Structure: Direct versus Indirect Taxation". *Journal of Public Economics* 6.
- Barro, R.J. (1990): "Government Spending in a Simple Model of Endogenous Growth". *Journal of Political Economy* 98.
- Barro, R.J. (2015): "Convergence and Modernisation". *The Economic Journal* 125.
- Bassini, A., S. Scarpetta (2001): "The Driving Forces of Economic Growth: Panel Data Evidence for the OECD Countries". *OECD Economic Studies* 33
- Becker, G. (1964): "*Human Capital*". Chicago: University of Chicago Press
- Becker, G.S., C.B. Mulligan (2003): "Deadweight Costs and Size of Government". *Journal of Law and Economics* 46.
- Bergh, A., M. Henrekson (2011): "Government Size and Growth: A Survey and Interpretations of the Evidence". *IFN Working Paper* 858.
- Brennan, G., J.M. Buchanan (1980 [2000]): "*The Power to Tax*". Indianapolis: Liberty Fund
- Brøns-Petersen, O. (2016): "Behov for en revision af skatteberegningens konventioner". *Samfundøkonomen* 4.
- Brøns-Petersen, O. (2017): "30 years of tax reforms – how much impact on Danish growth?". *CEPOS arbejdspapir*
- Chamley, C. (1986): "Optimal Taxation of Capital Income in General Equilibrium with Infinite Lives". *Econometrica* 54.
- Chobanov, D., A. Mladenova (2009): "What is the Optimal Size of Government?". *Institute for Market Economics working paper*
- Fehr, H., S. Jokisch, A. Kambhampati, L.J. Kotlikoff (2013): "Simulating the Elimination of the U.S. Corporate Income Tax". *NBER working paper* 19757
- Feldstein, M. (1995): "The Effect of Marginal Tax Rates on Taxable Income: A Panel Study of the 1986 Tax Reform Act". *Journal of Political Economy* 103.
- Fournier, J.-M., Å. Johansson (2016): "The Effect of the Size and the Mix of Public Spending on Growth and inequality". *OECD Economics Department working paper No. 1344*.

- Gemmel, R. Kneller, I. Sanz (2013): "The Growth Effects of Tax Rates in the OECD". *Victoria Business School working paper 2/13*.
- Gustafsson, N. & D. Knudsen (2014): Usercost med egenfinansiering. Modelgruppens arbejds-papir <http://www.dst.dk/-/media/Kontorer/20-Oekonomiske-modeller/2014/NBR08114.pdf?la=da>
- Hayek, F.A. (1945): "The Use of Knowledge in Society". *American Economic Review* 35
- Heckman J.J., L. Lochner, C. Taber (1998): "Tax Policy and Human Capital Formation". *American Economic Review* 88.
- Jones, C.I., R.E. Manuelli, P.E. Rossi (1993): "Optimal Taxation in Models of Endogenous Growth". *Journal of Political Economy* 101.
- Keane, M. P. (2011). "Labor Supply and Taxes: A Survey." *Journal of Economic Literature* 49
- Li, W., P-D. Sarte (2004): "Progressive Taxation and Long-run Growth". *American Economic Review* 94.
- Lucas, R.E. (1988): "On the Mechanics of Economic Development", *Journal of Monetary Economics* 22
- Lucas, R.E. (1990): "Supply-side Economics: An Analytical Review". *Oxford Economic Papers* 42.
- Niskanen, W.A. (2008): "Reflections of a Political Economist". Washington: Cato Institute.
- Mankiw, N.G., R. Romer, D. Weil (1992): "A Contribution to the Empirics of Economic Growth". *Quarterly Journal of Economics* 107.
- Mirrless, J. (1971): "An Exploration in the Theory of Optimal Income Taxation". *Review of Economic Studies* 38.
- Mooij, R.A. de, S. Ederveen (2008): "Corporate Tax Elasticities. A Reader's Guide to Empirical Findings". *Oxford Review of Economic Policy* 24
- North, D. (1990): "*Institutions, Institutional Change, and Economic Performance*", Cambridge University Press, Cambridge.
- Pevcin, P. (2004): "Does an Optimal Spending Size of Government Exist?". *University of Ljubljana Faculty of Administration working paper*
- Ricardo, D. (1817): "*On the Principles of Political Economy and Taxation*".
<http://www.econlib.org/library/Ricardo/ricP.html>
- Romer, P.M. (1986): "Increasing Returns and Long Run Growth". *Journal of Political Economy* 94.
- Romer, P.M. (1990): "Human Capital and Growth: Theory and Evidence" *Carnegie Rochester Conference Series on Public Policy* 32.

Smith, A. (1776): *"An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations"*.
<http://www.econlib.org/library/Smith/smWN.html>

Solow, R.M. (1956): "A Contribution to the Theory of Economic Growth". *Quarterly Journal of Economics* 70.

Vedder, R., L. Gallaway (1998): "Government Size and Economic Growth". *Joint Economic Committee working paper*